

Sogʻlom oila – taraqqiyot garovi

Abdumoʻminova Dilafruz Alibek qizi

Oqdaryo tuman hokimligi, Oila va xotin-qizlar boʻlimi Yangiqoʻrgʻon-Yangiqishloq
MFY xotin-qizlar faoli

Oqdaryo tumani maktabgacha va maktab taʼlimi boʻlimi tasarrufidagi 3-sonli Davlat
maktabgacha taʼlim tashkiloti psixologi

Annotatsiya:

Mazkur maqolada yoshlarni oilaviy hayotga tayyorlashning oʻziga xos jihatlari, bu jarayonning ijtimoiy, psixologik va maʼnaviy ahamiyati tahlil qilinadi. Oila jamiyatning asosiy tayanchi sifatida inson tarbiyasi va barkamolligida muhim oʻrin tutadi. Shu bois, yoshlarni oilaviy hayotga puxta tayyorlash, ularda masʼuliyat, sabr-toqat, mehr-oqibat kabi insoniy fazilatlarni shakllantirish bugungi kunda dolzarb masalalardan biridir. Maqolada ota-onaning, taʼlim muassasalarining va jamiyatning bu jarayondagi oʻrni yoritilgan hamda zamonaviy ijtimoiy oʻzgarishlar sharoitida oilaviy qadriyatlarni mustahkamlash boʻyicha takliflar bildirilgan.

Kalit soʻzlar:

yoshlar, oila, tarbiya, masʼuliyat, oila qadriyatlari, ijtimoiy muhit, psixologik tayyorgarlik, maʼnaviyat, ajrimlar, barkamol shaxs.

Yoshlarni oilaviy hayotga tayyorlashning oʻziga xosligi shundaki, bu jarayon nafaqat ularning shaxsiy hayoti, balki jamiyatning ijtimoiy barqarorligi va maʼnaviy yuksalishida ham muhim ahamiyat kasb etadi. Oila — jamiyatning asosiy hujayrasi boʻlib, undagi muhit, qadriyatlar, tarbiya usullari va oʻzaro munosabatlar har bir insonning dunyoqarashi, axloqi va hayotiy qarashlarini shakllantiradi. Shuning uchun ham yoshlarni oilaviy hayotga puxta tayyorlash, ularga toʻgʻri yoʻl-yoʻriq koʻrsatish va masʼuliyat hissini singdirish bugungi kunda dolzarb masalalardan biridir. Oʻzbek oilalarida qadimdan mehr-oqibat, hurmat, sabr-toqat, fidoyilik va oʻzaro ishonch kabi fazilatlar asosiy oʻrinda turadi. Ammo zamonaviy jamiyatda ijtimoiy-iqtisodiy oʻzgarishlar, global axborot oqimlari, internet va ijtimoiy tarmoqlarning taʼsiri oilaviy qadriyatlarga ham oʻz taʼsirini oʻtkazmoqda. Yoshlar orasida mustaqil fikrlash, erkinlik, teng huquqlilik gʻoyalari kuchayib bormoqda. Bu, albatta, ijobiy holat boʻlsa-da, baʼzan oilaviy hayotga tayyorgarlik yetarli boʻlmagani sababli muammolarga olib keladi. Shuning uchun ham oʻsmirlik davridan boshlab, yoshlarga oila, nikoh, masʼuliyat, ota-onalik, iqtisodiy mustaqillik haqida chuqur tushuncha berish zarur. Buning uchun taʼlim muassasalarida, xususan, maktab va kollej bosqichlarida “Oila psixologiyasi”, “Oila madaniyati” kabi fanlarni oʻqitish, turli trening va seminarlar tashkil etish muhim ahamiyatga ega. Yoshlarni oilaviy hayotga tayyorlashda ota-

onalarning o'zni beqiyosdir. Bola oilada ko'rganini, eshitganini va his qilganini o'z hayotiga tatbiq etadi. Shuning uchun ota-onalar o'zaro hurmat, tinchlik va mehr-oqibat muhitini yaratish orqali farzandlariga eng yaxshi namuna bo'la oladilar. Ayniqsa, onaning oila boshqaruvidagi roli, mehribonlik va sabr-toqati qiz bolalar uchun, otaning mas'uliyati va g'amxo'rliqi esa o'g'il bolalar uchun hayotiy namunadir. Shu bois, oilada farzandlarni to'g'ri tarbiyalash, ularni hayotga tayyorlash, mustaqil fikrlash va muammolarni hal qilishga o'rgatish zarur. Yana bir muhim jihat — yoshlarda oilaviy hayotga real qarashni shakllantirishdir. Ba'zida yoshlar nikohni faqat romantik tuyg'ular bilan bog'lab, oila qurish mas'uliyatini yetarlicha anglamaydilar. Aslida esa, oila bu – birgalikda yashash, qiyinchiliklarni yelkama-yelka yengish, har bir masalada murosa va sabrni namoyon qilishdir. Shuning uchun, yoshlar oila qurishdan avval bir-birlarini yaxshilab anglashlari, bir-birining fe'l-atvori, qarashlari, hayotiy maqsadlarini bilishlari lozim. Bu esa kelgusidagi nizolarni kamaytiradi va oilaning mustahkamligiga zamin yaratadi. Bugungi kunda davlat siyosatida ham yosh oilalarga katta e'tibor qaratilmoqda. Turli ijtimoiy dasturlar, subsidiyalar, uy-joy va bandlikka oid imtiyozlar yosh oilalarning moddiy barqarorligini ta'minlashga xizmat qilmoqda. Biroq moddiy farovonlik bilan bir qatorda ma'naviy tayyorgarlik ham muhim. Chunki baxtli oila nafaqat iqtisodiy mustahkamlikda, balki o'zaro hurmat va ishonchda namoyon bo'ladi. Shuningdek, diniy-ma'naviy qadriyatlar ham yoshlarni oilaviy hayotga tayyorlashda muhim o'rin tutadi. Islom dini oilaning muqaddasligini, er va xotinning o'zaro hurmatini, ota-onaning farzandlar oldidagi mas'uliyatini aniq belgilab bergan. Shu jihatdan qaraganda, yoshlar orasida diniy-ma'naviy savodxonlikni oshirish, ularni halollik, sabr, fidoyilik, kechirimlilik kabi fazilatlarga o'rgatish zarur. Xulosa qilib aytganda, yoshlarni oilaviy hayotga tayyorlash — bu uzoq davom etadigan ijtimoiy va psixologik jarayon bo'lib, unda maktab, oila, jamoatchilik va davlat institutlarining hamkorligi muhimdir. Har bir yosh oila qurishdan avval hayotiy maqsadini, mas'uliyatini va jamiyat oldidagi burchini anglagan holda qaror qabul qilsa, u holda jamiyatda ajrimlar soni kamayadi, mustahkam, mehr-oqibatli oilalar ko'payadi va natijada mamlakatning ijtimoiy barqarorligi mustahkamlanadi. Shu bois, yoshlarni oilaviy hayotga puxta tayyorlash — bu har bir jamiyatning ertangi kuniga qo'yilgan eng ishonchli zamin, eng muhim sarmoya hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M. Mirziyoyevning yoshlarga oid siyosatga doir nutqlari va farmonlari.
2. "Oila kodeksi" – O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to'plami.
3. To'xtayeva D. "Oila psixologiyasi asoslari" – Toshkent: O'qituvchi, 2019.

4. Karimova V. “Yosh psixologiyasi va pedagogik psixologiya” – Toshkent, 2020.
5. Xoliqova M. “Oila va jamiyat” – Toshkent: Ma’naviyat, 2018.
6. Internet manbalari: www.lex.uz, www.pedagog.uz